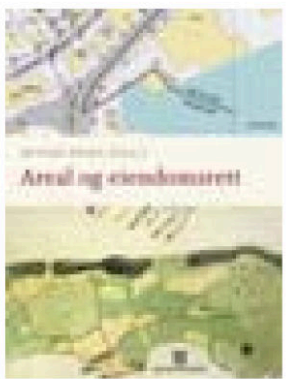

BOK

Av og til er det deilig å lese ting som er mottakeren. Her er det ingen som gjør

skrevet tilsynelatende uten tanke på seg til, i stedet gjør de jobben sin.

Eiendommens testamente

Øyvind Ravna (red.)

«Areal og eiendomsrett»
Universitetsforlaget

Velskrevet bok om en viktig yrkesgruppe.

Anmeldt av **Espen Sørbye**
es@sirrus.no

BOK: Det har kanskje gått noen hus forbi at jordskifte-kandidatene feiret sitt 100 års jubileum i 2007. I så fall foreligger det en gylden anledning til å bøtes på denne forsømmelsen.

Jordskifte-kandidatene er de som jobber med landmåling og kartlegging. De samler inn data som ligger til grunn for arealplanlegging og arbeider for jordskifteverket under Landbruksdepartementet. Denne viktige yrkesgruppen har nå fått sin hyllest i form av en fyldig antologi. Både justisminister Knut Storberget og daværende miljøvernminister Helen Bjørnøy har beæret den tjukke boka med hilsningsforord, mens redaktøren og Leiv Bjarte Mjøs i sitt forord ser jordskifte-kandidatens oppgave som å utvikle en mer tjenlig eiendomsstruktur i Norge.

Kan man eie?

Det barnlig naive spørsmål om det går an å eie jord, forutsetter at svaret er nei. Årsaken til det er at det ikke går an å ha rett til noe som ikke er laget eller produsert. Det må tilhøre alle. Dette svaret leder like lett i aristokratisk som i sosialistisk retning. Det var jo lenge slik at jord ikke kunne kjøpes, den kunne bare overføres ved arv.

Rester av dette henger igjen ved at det gjennom konsesjonslovgivning er knyttet bestemte betingelser til kjøp og salg av jord. Grunneiendom både er og er ikke en vanlig vare. Mange andre ting henger igjen og det viser seg at det er uhyre vanskelig å håndheve denne eiendomsretten. Den som tviler, får ta en titt på NOU'ene om eiendomsforholdene i Finnmark som i format er på størrelse med Leca-blokker.

Denne svært fyldige antologien er delt i fem. Den første delen

NABOSKAP: Et gjerde er en grenselinje mellom to eiendommer. Gjerdeplikt er en gammel norsk tradisjon.

Foto: Rune I. Myhre

handler om areal og samfunnsplanlegging og planlovgivning. Her er det artikler om domstolsprøving av dispensasjonsvedtak etter plan- og bygningsloven § 7 og om idealer og realiteter i kommuneplanlegging, med en figur om som viser gangen i det kommunale plansystemet. Realiteter de fleste kjenner lite til. Og skulle man komme i berøring med det, er frustrasjoner og forbannelser ofte resultatet fordi dette er svært vanskelig å forholde seg til. Dette er rådmennene og teknisk etats hjemmehane.

Men det berømte norske kommunale demokratiet er avhengig av at kommunestyrerepresentantene i alle fall sann noenlunde kan henge med. Så dette er nødvendig kunnskap.

Politisk økonomi

Den andre delen handler om ekspropriasjonsrett, verdisetting og eiendomsfag. Stort nærmere eiendomsrettens venstre hjertekammer er det ikke mulig å komme, og en tankevekkende artikkel av landbruksdirektør Jon Olav

Syrstad handler da nettopp om priskontrollen på landbrukseiendommer lar seg opprettholde etter 30 år med liberaliseringer på alle økonomiens områder.

Gjerdereett og allmenning

Her behandles både grunnrente og kalkulasjonsrentefot. Artikkelen munner ut i en påstand om at priskontrollen som kom med den nye konsesjonsloven i 2003, skulle videreføres. Men Syrstad hevder at den bare var ikledd en bedriftsøkonomisk kappe, dens kropp var helt og fullt politisk. Den siste artikkelen i denne delen, skrevet av Tommy Østerberg, direktør i Swedesurvey, handler om administrasjonen av fast eiendom i Øst-Europa før og etter Sovjetunionens fall.

Tredje og fjerde del handler om jordskifte og eiendomsutforming og rettsforhold i fast eiendom, meklings og prosess. Her er det artikler om temaer som var helt essensielle den gangen jordbruket var den største næringen i Norge. I avdøde Torgeir Austenås artikkel om gjerde- og beitebehov med

særlig vekt på gjerdeplikten, gir et innblikk i den gamle loven hvor hovedregelen var at det i innmark og mellom innmark og utmark alltid skulle være gjerde og at det var nok at den ene grannen krevde det, da måtte den andre være med «uten omsyn til at det er rimelig grunn til å ha gjerde eller ikke».

Det er også lett å tenke seg at \$7.2 «Gjerde som er der fra før, må ikke leggjast ned utan vedlikehaldskostnaden er større enn nytta for bae egedomane under eitt» kan ha skapt mange stridigheter opp gjennom tidene. Overingeniør Irene Runningen har skrevet om bruksrett og eiendomsrett i bygdeallmenninger, og her dukker gode gamle O. Solnør-dal opp på referanselista med sin Rettleiing i allmenningslæren fra 1958, men av en eller annen grunn ikke hans skrift om den trønderske allmenningsretten i gammelnorsk tid fra 1933.

Prosjeksjoner

Jorda er ei kule, kartene er flate. Kartene er imidlertid uvurderlige redskaper for dokumentering av

eiendom og eiendomsgrenser. Hvilke prinsipper som benyttes for å måle og å tegne kart har derfor stor betydning. Den siste delen av boka vil kanskje ha størst interesse for menigmann, kartfag og landmåling i Norge, og da ikke minst Terje Bjørkes artikkel om kartografiens historie og Torbjørn Paule om topografisk og økonomisk kartlegging i Norge.

Ikke å forglemme Sjefsingeniør Bjørn Geirr Harsson som skriver om geodetiske grunnbegreper ved arealberegning av grunneiendommer. Også den korte innledningsartikkelen om jordskifte-kandidatforeningen gjennom 100 år som er en ajourføring av 75-årsberetningen, virker å være betryggende lesning for grunneiere. Boka er interessant illustrert, og på side 687 det avbildet en Autograf Wild A6 fra Wold AG, Heerbrugg, Sveits, innkjøpt i 1948, som var det viktigste kartkonstruksjonsinstrumentet, det er vel så nær grunneiendommens hellige ånd det mulig å komme for en utenforstående. Den kan beskues på Norsk kartmuseum.